

ÎNCHEIERE

08 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Vera Macinskaia

Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Vera Țurcanu

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Verei Țurcanu împotriva lui Leonid Prozorovschi cu privire la restituirea sumei dobândite în baza îmbogățirii fără justă cauză, retenția bunului imobil și constatarea faptului concubinajului

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 aprilie 2014 prin care au fost respinse apelurile declarate de către Vera Țurcanu și Leonid Prozorovschi și menținută hotărârea Judecătoriei Hâncești din 15 aprilie 2013

constată:

La 22 mai 2012, Vera Țurcanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Leonid Prozorovschi cu privire la restituirea sumei dobândite în baza îmbogățirii fără justă cauză, retenția bunului imobil și constatarea faptului concubinajului.

În motivarea acțiunii a indicat că din anul 1986 a început a concubina cu Leonid Prozorovschi acesta fiind căsătorit cu Zinaida Prozorovschi.

Totodată, menționează că la începutul acestei relații dânsii au locuit în camera din căminul situat pe str. M. Kogălniceanu 1/1 or. Hâncești, iar peste o perioadă, ambii au hotărât să procure în anul 1990, casa din or. Hâncești, str. M. Moraru 28, unde sau stabilit cu traiul.

Invocă că mijloacele pentru procurarea casei au fost comune, însă în contractul de vânzare-cumpărare a imobilului cu acordul dânzei, a fost inclus numai Leonid Prozorovschi.

Relatează că dat fiind faptul că pârâtul nu mai conviețuia cu soția sa legală și dorea formarea unei noi familii cu Vera Țurcan, averea acestora a fost supusă partajului, dar nu și a casei din or. Hâncești str. M. Moraru 28, deoarece soția acestuia în mod tacit recunoștea faptul contribuției Verei Țurcanu la procurarea imobilului și faptul că soțul acesteia a format o nouă familie cu Vera Țurcanu.

Mai declară că Zinaida Prozorovschi nu a solicitat partajarea acestui imobil nici până la decesul său în anul 2001, recunoscând astfel cele invocate anterior.

Explică că în anul 1992 în locul casei vechi împreună cu Leonid Prozorovschi au început construcția unei case noi, dar care nu a fost finisată, deoarece în anul 1997, ultimul a dispărut pe motiv că în privința acestuia a fost intentat un dosar penal, iar finisarea imobilului fiind realizată de către Vera Țurcanu, după dispariția lui Leonid Prozorovschi.

Explică că viza de reședință în imobilul nominalizat are numai reclamanta, din momentul procurării și până în prezent locuiește în acest imobil numai ea, achitând din cont propriu toate taxele și impozitele necesare, îngrijește de imobil ca un proprietar precum și a finalizat de una singură construcția casei.

Mai declară că creditele bancare luate de către pârât pentru construcția casei au fost returnate de către Vera Țurcanu, iar acesta la rândul său de asemenea a luat credite de peste 60000 lei cu scopul de a le investi în construcția imobilului.

Relatează că în anul 2008, Leonid Prozorovschi s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune privind evacuarea fiului Verei Țurcanu din imobilul în cauză, fapt care a determinat reclamanta să înainteze acțiune în instanța de judecată împotriva lui Leonid Prozorovschi cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra ½ din imobilul nominalizat.

Astfel, indică că prin hotărârea Judecătoreiei Hâncești pretențiile pârâtului au fost respinse iar pretențiile invocate de Vera Țurcanu au fost admise, iar ulterior prin decizia Curții de Apel Chișinău, a fost casată integral hotărârea primei instanțe și emisă hotărâre nouă prin care acțiunea lui Leonid Prozorovschi a fost admisă integral, iar acțiunea Verei Țurcanu a fost respinsă, pe motiv că participarea Verei Țurcanu la construcția, reconstrucția și reutilizarea imobilului în litigiu care aparține cu drept de proprietate lui Leonid Prozorovschi, nu constituie temei de recunoaștere a dreptului de proprietate asupra unei cote-părți din el, dar constituie temei de încasare a unei compensații bănești bazată pe instituția îmbogățirii fără justă cauză.

Astfel fiind, indică Vera Țurcanu că este cert faptul că la formarea bunului imobil litigios dânsa a participat activ atât prin munca personală cât și prin mijloace bănești proprii, iar imobilul în cauză îl atribuia în proprietate comună deoarece un alt bun imobil în proprietate privată dânsa nu a deținut niciodată.

Prin urmare consideră că la caz, are loc un raport juridic de îmbogățire fără justă cauză, produs în lipsa unui temei legal sau contractual, iar dat fiind faptul că părțile în comun au contribuit la îmbunătățirea acestui imobil și din considerentul că între părți nu a fost încheiat vre-un acord sau alt act juridic privind construcția proprietății comune, se consideră că mărimea aportului adus de fiecare se prezumă a fi egală, cu 225850 lei pentru fiecare.

Totodată, reclamanta declară că ulterior ultimei estimări efectuate, dânsa, considerându-se proprietar, a mai realizat lucrări de îmbunătățire a imobilului pe care le consideră necesare de a fi reevaluate în baza efectuării unei expertize mai recente.

Prin urmare, consideră Vera Țurcanu că dat fiind faptul că la caz ea nu poate recupera pierderea suferită iar întoarcerea în natură este imposibilă este de opinia

că dânsa este îndreptătită de a solicita încasarea unei compensații bănești echivalentă cu munca și materialele de construcții cu care a contribuit.

Făcând referire la prevederile art. 637 și art. 1389 Cod civil, consideră că în speța dată urmează a fi aplicată instituția retenției asupra imobilelor în cauză sub forma celui principal și celor accesorii din or. Hâncești str. M. Moraru 28, înregistrate sub nr. cadastrale 5301208486, 5301208486.03 și 5301208486.04.

Explică că încuviințarea dreptului de retenție este întemeiată întrucât acest drept de retenție este consacrat de practica judiciară în favoarea reclamantului de bună credință care are un drept de creanță în despăgubire cu privire la construcția edificată pe terenul unei alte persoane, necunoscând acest aspect și având încredințare că terenul îi aparține așa cum este și în cazul de față, iar refuzul instituirii acestui drept ar avea consecințe nefaste asupra imposibilității de a domicilia până la întoarcerea sumei obținute cu titlu de îmbogățire fără justă cauză cu posibilitatea procurării unui alt imobil cu titlu de locuință.

La fel, menționează Vera Țurcanu că este necesar de a se constata, în baza prevederilor art. 281 alin. (2) lit. j) CPC, faptul concubinajului dintre părțile litigante, deoarece Leonid Prozorovschi neagă această situație, pe când împrejurările date sunt confirmate și de declarațiile martorilor, fotografiilor comune precum și de faptul că în imobilul litigios Vera Țurcanu are viza de reședință, a domiciliat în el și toate bunurile ce-i aparțin se află în această casă, iar pârâtul s-a căsătorit cu o altă persoană abia în anul 2011.

Solicită Vera Țurcanu, restituirea sumei de 225850 lei de la Leonid Prozorovschi în beneficiul ei, obținut de ultimul în baza îmbogățirii fără justă cauză, retenția imobilelor principali și accesorii situate în or. Hâncești, str. M. Moraru 28, înregistrat sub nr. cadastrale 5301208.486, 5301208.486.03 și 5301208.486.04 în favoarea Verei Țurcanu ce-i aparține lui Leonid Prozorovschi, până la întoarcerea de către acesta a sumei datorate în baza îmbogățirii fără justă cauză, precum și constatarea existenței concubinajului dintre Vera Țurcanu și Leonid Prozorovschi.

Prin hotărârea Judecătoriei Hâncești din 15 aprilie 2013 a fost admisă parțial acțiunea Verei Țurcanu, fiind încasat de la Leonid Prozorovschi în beneficiul Verei Țurcanu suma de 59110 lei, instituit în favoarea Verei Țurcanu un drept de retenție asupra imobilului principal amplasat în or. Hâncești, str. M. Moraru 28, înregistrat sub nr. cadastrale 5301208.486.01, ce aparține cu drept de proprietate lui Leonid Prozorovschi, până la întoarcerea sumei datorate de 59110 lei. A fost încasat de la Leonid Prozorovschi în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1573 lei, iar Vera Țurcanu a fost scutită de la plata taxei de stat. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 aprilie 2014 au fost respinse apelurile declarate de Vera Țurcanu și apelul declarat de Leonid Prozorovschi cu menținerea hotărârii primei instanțe.

La 07 iulie 2014 Vera Țurcanu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă încasarea sumei de 225850 lei de la Leonid Prozorovschi în beneficiul Verei Țurcanu, retenția imobilelor principal și accesorii situate în or. Hâncești,

str. M. Moraru 28 înregistrat sub nr. cadastral 5301208.486, 5301208.486.01, 5301208.486.03 și 5301208.486.04 în favoarea Verei Țurcanu ce-i aparține cu drept de proprietate lui Leonid Prozorovschi, până la întoarcerea de către acesta a sumei datorate precum și constatarea existenței concubinajului dintre Vera Țurcanu și Leonid Prozorovschi.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia contestată, menționând că nu este de acord cu calculul primei instanțe în sumă de 50176 lei cu titlu de investiții efectuate în construcția și reconstrucția imobilului din or. Hâncești, str. M. Moraru 28, deoarece în opinia recurente, această sumă reprezintă o sumă din care s-a scos uzura, iar instanțele ierarhic inferioare la determinarea sumei respective urma să țină cont de sursele investite inițial, deși nivelul de uzură care este un lucru firesc și nu poate fi pus pe seama recurente atât timp cât acesta a investit o sumă mai majoră, iar acesta s-a diminuat în condiții de uzură.

Menționează că conform raportului de expertiză nr. 989 din 11 mai 2011, rezultă că costul total al lucrărilor efectuate conform devizului local fără evidența uzurii constituie 56430 lei, iar manopera constituie suma de 19925 lei.

Făcând referire la prevederile art. 311 alin. (2) Cod civil și art. 1389 alin. (1), este de opinia că Verei Țurcanu urmează de a-i fi restituită întreaga sumă, dar nu suma din care a fost scos gradul de uzură.

Astfel, recurenta conchide că instanțele de judecată urmau să încaseze întreaga sumă determinată ca investită, fără luare în calcul a uzurii produse în valoare de 56430 lei cu adăugarea manoperei în sumă de 19925 lei și cu adăugarea cheltuielilor de gazificare în sumă de 8934 lei, iar în total 85289 lei.

De asemenea subliniază că ținând cont de faptul că în imobilele respective Vera Țurcanu a investit la construcția și reparația casei și a dat bani la procurarea imobilelor date, urma a fi dispusă încasarea sumei de 225850 lei de la Leonid Prozorovschi adică jumate din costul imobilelor în cauză.

Referitor la constatarea concubinajului, afirmă recurenta că nu poate fi de acord cu interpretarea legii de către instanțele de judecată inferioare și anume precum că constatarea concubinajului dintre recurent și intimat nu constituie un fapt cu valoare juridică care poate fi constatat pe cale judecătorească, fapt care în opinia recurente vine în contradicție cu prevederile art. 281 alin. (2) lit. j CPC.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei nu rezultă data comunicării, recurente Vera Țurcanu a deciziei integrale a instanței de apel din 08 aprilie 2014.

Prin urmare instanța de recurs consideră că recurenta a declarat recurs în termen la 07 iulie 2014.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vera Țurcanu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de Vera Țurcanu, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Vera Țurcan ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursul declarat de Vera Țurcanu se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Vera Macinskaia
Dumitru Mardari